Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2026)0045

Valimisjärgne olukord Ugandas ja ähvardused opositsioonijuhi Bobi Wine’i vastu

Euroopa Parlamendi 12. veebruari 2026. aasta resolutsioon valimistejärgse olukorra kohta Ugandas ja ähvarduste kohta opositsioonijuhi Bobi Wine’i vastu (2026/2611(RSP))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse kodukorra artikli 150 lõiget 5 ja artikli 136 lõiget 4,

A. arvestades, et Ugandas 15. jaanuaril 2026 toimunud valimisi varjutasid kuritarvitused, kodanikuühiskonna tegutsemisruumi range piiramine, opositsioonitegelaste laialdane hirmutamine, pettus, vägivald ja üleriigiline internetikatkestus;

B. arvestades, et ametlike tulemuste kohaselt kuulutati Yoweri Museveni seitsmendat ametiaega järjest presidendiks selliste valimiste teel, mis ei vastanud põhilistele demokraatlikele standarditele;

C. arvestades, et sõjavägi on piiranud sisse riikliku ühtsuse platvormi (NUP) juhi ja presidendikandidaadi Robert Kyagulanyi (Bobi Wine) elukoha ning väidetavalt rünnanud tema perekonda ja töötajaid; arvestades, et tema abikaasa Barbara Kyagulanyi oli sunnitud Ugandast lahkuma;

D. arvestades, et valimiste eel peatati meelevaldselt kodanikuühiskonna organisatsioonide tegevus ning sihikule võeti inimõiguste kaitsjad ja valitsuse kritiseerijad, sealhulgas Sarah Bireete, kes vahistati;

E. arvestades, et valitsus represseeris jõhkralt opositsiooniliikmeid, ajakirjanikke ja meeleavaldajaid, kusjuures enne valimispäeva vahistati meelevaldselt üle 400 inimese ja pärast seda veel sadu inimesi, ning teatatud on kinnipidamisasutustes toimuvast piinamisest ja väärkohtlemisest; arvestades, et 28. novembril 2025 sai NUP toetaja Mesach Okello rahumeelsel meeleavaldusel surmava kuulitabamuse; arvestades, et NUP piirkondlikud juhid väidetavalt kadusid pärast valimisi ja on siiani kadunud;

F. arvestades, et pikaajaline opositsioonitegelane dr Kizza Besigye toodi Keeniast ebaseaduslikult ära, teda peeti enne valimisi üle aasta kinni, ta on raskelt haige, talle ei anta väidetavalt arstiabi ja ta on riigireetmise eest kohtu all;

1. mõistab teravalt hukka valimiste korraldamise viisi ning jõhkrad repressioonid poliitilise opositsiooni, kodanikuühiskonna, ajakirjanike ja meeleavaldajate vastu; mõistab hukka Bobi Wine'i ahistamise ja ähvardamise; mõistab hukka Mesach Okello tapmise;

2. nõuab tungivalt, et Uganda ametivõimud lõpetaksid igasuguse vägivalla, ähvardused, ahistamise ja meelevaldse kinnipidamise, mida pannakse toime opositsioonitegelaste, aktivistide ja kriitikute, sealhulgas Bobi Wine'i ja tema naise vastu, vabastaksid viivitamata ja tingimusteta kõik meelevaldselt kinni peetud isikud, sealhulgas dr Kizza Besigye, lõpetaksid tsiviilisikute sõjakohtusse andmise, loobuksid kõigist poliitiliselt motiveeritud süüdistustest, sealhulgas Sarah Bireete vastu esitatud süüdistustest, avalikustaksid kiiresti kõigi kadunud isikute asukoha, tagaksid õigusemõistmise ja vastutusele võtmise ning viiksid kohtutavad kooskõlla põhiseaduslike kaitsemeetmete ja rahvusvaheliste õiglase kohtumõistmise normidega;

3. nõuab tungivalt, et Uganda ametivõimud lõpetaksid kodanikuühiskonna rühmade tegevuse meelevaldse peatamise, hoiduksid edasistest internetipiirangutest ning viiksid ellu põhjalikud valimis- ja institutsioonilised reformid, sealhulgas tagaksid valimiskomisjoni ja kohtusüsteemi sõltumatuse;

4. nõuab, et EL, selle liikmesriigid ja piirkondlikud organid teeksid Uganda ametivõimudega rikkumiste asjus tõsiselt koostööd, jälgides asjakohaseid kohtuprotsesse tähelepanelikult;

5. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid vaataksid läbi Ugandaga tehtava koostöö ja Ugandale antava abi, et tagada ELi põhimõtete austamine, rakendada sihipäraseid sanktsioone ning seada esikohale kodanikuühiskonna, inimõiguste ja LGBTIQ+ kogukonna liikmete kaitsjate ning ajakirjanike toetamine;

6. nõuab Uganda ning teiste Aafrika riikide poliitiliste ja sõjaliste juhtide toime pandud inimsusvastaste kuritegude sõltumatut ja erapooletut uurimist;

7. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Aafrika Liidule ja Uganda ametivõimudele.